

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 439/2015-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A., Rut 91.081.000-6, Santa Rosa 76, Santiago, Chile, právne zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Magálom, LL.M., Advokátska kancelária Allen & Overy Bratislava, s. r. o., Eurovea Central 1, Pribinova 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 25/2014 z 29. júla 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

sp. zn. 1 Obdo 25/2014 z 29. júla 2014 v časti, ktorou bolo dovolanie obchodnej spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A. odmietnuté, p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 25/2014 z 29. júla 2014 v časti, ktorou bolo dovolanie obchodnej spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A. odmietnuté, z r u š u j e a v e c v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A. p r i z n á v a náhradu trov konania vo výške 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov), ktorú j e Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý zaplatiť na účet jej právneho zástupcu Mgr. Martina Magála, LL.M., Advokátska kancelária Allen & Overy Bratislava, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti obchodnej spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A., Rut 91.081.000-6, Santa Rosa 76, Santiago, Chile (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

sp. zn. 1 Obdo 25/2014 z 29. júla 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) v časti, v ktorej bolo odmietnuté jej dovolanie, a vydania tohto nálezu:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd, právo na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v prítomnosti a právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo vlastníť majetok a právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 7. 2014, sp. zn. 1 Obdo/25/2014 v časti, v ktorej bolo dovolanie spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A. odmietnuté, porušené bolo.

II. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 7. 2014, sp. zn. 1 Obdo/25/2014 v rozsahu, v akom bolo dovolanie spoločnosti EMPRESA NACIONAL DE ELECTRICIDAD S.A. odmietnuté, zrušuje a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

III. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 439/2015-26 z 21. júla 2015 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu obchodnej spoločnosti SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE, a. s., Tlmače (ďalej len „navrhovateľka“), Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 34 Cb 63/2013-214 z 21. októbra 2013 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil spoločnosti Crédit Agricole Corporate and Investment Bank, Paríž, vo veci jej organizačnej zložky Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A., pobočka zahraničnej banky, Bratislava (ďalej len „odporkyňa“ alebo „banka“), povinnosť zdržať sa poskytnutia akýchkoľvek plnení

v prospech sťažovateľky na základe záručných listín vystavených odporkyňou č. LGI07109753 na sumu 14 250 221,60 \$ v znení jej dodatku a č. B200498 na sumu 4 690 073,24 \$ v znení jej neskorších dodatkov, zabezpečujúcich porušenie povinností navrhovateľky vyplývajúcich zo zmluvy o dielo č. ACB-003.06 uzatvorenej 25. júla 2007, a to až do právoplatnosti rozsudku v konaní vo veci samej. Vo zvyšnej časti návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Zároveň navrhovateľke uložil povinnosť v lehote 30 dní od doručenia uznesenia podať návrh na začatie konania vo veci samej.

Na základe odvolania odporkyne a sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 1 Cob 397/2013-531 z 9. januára 2014 rozhodol tak, že odvolanie sťažovateľky odmietol a zároveň potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie. Vo vzťahu k odvolaniu sťažovateľky odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sťažovateľka nie je účastníčkou konania, resp. vedľajšou účastníčkou, a predbežným opatrením jej nebola uložená ani žiadna povinnosť v zmysle § 76 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), preto odvolanie sťažovateľky odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b) OSP ako podané neoprávnenou osobou.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali sťažovateľka a odporkyňa dovolania. Sťažovateľka v dovolaní namietala odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP, keďže prvostupňový ani odvolací súd s ňou nekonali ako s účastníčkou konania, pričom odvolací súd jej odvolanie odmietol. V dovolaní tiež uviedla, že rozhodnutia konajúcich súdov sú zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. d) OSP, pretože v tej istej veci už bolo právoplatne rozhodnuté (dokonca dvakrát) a zároveň v tej istej veci prebieha neskončené konanie. O dovolaniach sťažovateľky a odporkyne rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo 25/2014 z 29. júla 2014 tak, že dovolanie sťažovateľky odmietol ako podané neoprávnenou osobou, a zároveň uznesenie krajského súdu vo výroku potvrdzujúcim uznesenie okresného súdu č. k. 34 Cb 63/2013-214 z 21. októbra 2013 o nariadení predbežného opatrenia zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

II.

Sťažnosť a vyjadrenia účastníkov

Sťažnosť sťažovateľky smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu.

Sťažovateľka predmetnú sťažnosť doručení ústavnému súdu na porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo/25/2014 z 29. júla 2014 odôvodnila tým, že napriek skutočnosti, že sa v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo aj o právach sťažovateľky, súdy s ňou nekonali ako s účastníčkou konania a neumožnili jej chrániť pred súdom svoje práva, hoci sa toho právom upraveným postupom domáhala.

Inými slovami, v rámci troch inštancií všeobecných súdov sa ani jeden súd nezaoberal argumentmi sťažovateľky nad rámec procesného odmietnutia. Ani jeden súd so sťažovateľkou nekonal ako s účastníčkou konania. Ani jeden súd nebral pri rozhodovaní do úvahy argumenty sťažovateľky vo vzťahu k podmienkam nariadenia predbežného opatrenia (napr. k existencii bezprostredne hroziacej ujmy). Vyjadrenia sťažovateľky k argumentom a dôkazom navrhovateľa neboli súdmi vôbec vzaté do úvahy.

So sťažovateľkou v jej veci nebolo ani len konané, nieto ešte aby jej súdy dopriali možnosť vyjadriť sa k dôkazom, rovnosť zbraní alebo kontradiktórnosť konania. Za takýchto okolností je sťažovateľka presvedčená, že došlo k zásahu do jej základných práv.

Najvyšší súd sa na opakovanú výzvu ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním č. KP 3/2015-56 (ďalej len „vyjadrenie najvyššieho súdu“) doručeným ústavnému súdu 12. októbra 2015. V predmetnom podaní zaujal stanovisko, v ktorom odkázal

na predchádzajúce uznesenie ústavného súdu, v ktorom vyjadrený názor si všeobecné súdy osvojili a postupujú pri rozhodovacej činnosti v jeho zmysle.

V zmysle uvedeného najvyšší súd k veci uviedol, že *«ústavný súd v uznesení č. k. I. ÚS 713/2013-33 z 11. decembra 2013 poukázal na základný komentár k Občianskemu súdnemu poriadku a v tejto súvislosti na vysvetlivky k § 76 ods. 2 OSP, s ktorého znením sa ústavný súd v plnej miere stotožnil, a ktoré znie: „Tretej osobe („niekomu inému“ – ods. 2) bude v praxi možné uložiť len povinnosť podľa písm. d/, e/ a f/ ods. 1 ustanovenia; príkladom môže byť predbežné opatrenie o povinnosti peňažného ústavu (banky a i.) nevykonať výplatu určitej peňažnej sumy; tak účastník, ako aj tretia osoba má právo podať odvolanie proti uzneseniu nariaďujúcemu predbežné opatrenie, ktorým sa jej ukladá povinnosť“. Tento výklad považoval ústavný súd za logický, keďže zachováva a ochraňuje práva všetkých osôb dotknutých predbežným opatrením.»*

V závere najvyšší súd skonštatoval, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie nekorešponduje s už uvedeným nálezom ústavného súdu a v zmysle ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

Vo vzťahu k vyjadreniu najvyššieho súdu zaujala stanovisko sťažovateľka podaním z 19. októbra 2015 (ďalej len „stanovisko“) doručeným ústavnému súdu 20. októbra 2015. V stanovisku sa stotožnila s vyjadrením najvyššieho súdu a s upustením od ústneho pojednávania v zmysle ustanovenia § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasila.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, nakoľko dospel k názoru, že od tohto pojednávania nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie namietaného porušenia práv.

III.

Právne úvahy a závery ústavného súdu

1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...) Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie (...)

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy má každý právo vlastniť majetok.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 74 ods. 2 OSP príslušný na nariadenie predbežného opatrenia je súd, ktorý je príslušný na konanie o veci. Ak nie je príslušný súd známy alebo ak príslušný súd nemôže včas zakročiť, zakročí a nariadi predbežné opatrenie podľa § 75a súd, v ktorého obvode sa maloletý zdržuje. Len čo je to však možné, postúpi vec príslušnému súdu. Účastníkmi konania sú tí, ktorí by nimi boli, keby šlo o vec samu.

Podľa § 76 ods. 2 OSP predbežným opatrením možno nariadiť povinnosť niekomu inému než účastníkovi len vtedy, ak to možno od neho spravodlivo žiadať.

Podľa § 90 OSP účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje.

Podľa § 94 ods. 1 OSP v konaní, ktoré možno začať i bez návrhu, sú účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať. Ak však ide o konanie o neplatnosť manželstva, sú účastníkmi len manželia.

Podľa § 206 ods. 1 OSP ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

Podľa § 240 ods. 1 OSP účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynie táto lehota od doručenia opravného uznesenia.

2. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti je, že sťažovateľka nebola najvyšším súdom považovaná za účastníčku konania v konaní o nariadenie predbežného opatrenia a z toho dôvodu sa nemohla domáhať ochrany svojich práv, konkrétne nároku na výplatu predbežným opatrením zablokovaných peňažných prostriedkov v banke, čím jej bolo odopreté právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľkou podané dovolanie, ktorým sa po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku opätovne domáhala postavenia účastníka v konaní, bolo dovolacím senátom najvyššieho súdu procesne odmietnuté.

Dovolací senát v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že sťažovateľku nemohol považovať za účastníčku konania, pretože zo žiadneho dokladu nevyplývalo, že by navrhovateľka označila sťažovateľku za účastníka konania alebo že by o vstupe sťažovateľky do konania rozhodol súd.

V ďalšom sa preto najvyšší súd zamerl na výklad troch definícií účastníkov konania (§ 90 a § 94 OSP), v ktorom zdôrazňuje, že právo na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu (odvolania alebo dovolania) má len účastník konania.

Postavenie sťažovateľky bolo dovolacím senátom najvyššieho súdu posúdené „*stricto sensu*“ podľa druhej definície účastníkov konania (§ 90 OSP) v zmysle ustanovenia § 74 ods. 2 OSP.

Možnosť aplikácie tretej definície účastníkov konania (§ 94 ods. 1 OSP v zmysle ktorého účastníkmi konania sú aj osoby, ktorých práva a povinnosti nie sú výslovne upravené výrokom rozhodnutia, avšak ich právne postavenie je ním nejakým spôsobom dotknuté) na sťažovateľkinu vec bola podľa názoru dovolacieho senátu najvyššieho súdu vylúčená, pretože návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol podaný navrhovateľkou v sporovom konaní.

Najvyšší súd na podporu uvedeného ďalej poukázal na § 240 ods. 1 OSP, podľa ktorého právo podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok prislúcha len účastníkovi konania.

Textácia § 206 ods. 1 OSP (na základe ktorej by v kombinácii s treťou definíciou účastníkov konania bolo na zvážení, či považovať sťažovateľku za osobu oprávnenú na podanie opravného prostriedku - odvolania) je podľa názoru dovolacieho senátu najvyššieho súdu vo vzťahu k veci sťažovateľky irelevantná, keďže toto ustanovenie má upravovať len suspenzívny účinok odvolania vo vzťahu k účastníkovi, resp. za určitých podmienok vedľajšiemu účastníkovi konania. Predmetné ustanovenie podľa názoru najvyššieho súdu neupravuje okruh účastníkov konania (a ani nedefinuje pojem zúčastnenej alebo dotknutej osoby, ktorá by mala byť považovaná za osobu oprávnenú na podanie odvolania).

Najvyšší súd teda v konaní o nariadenie predbežného opatrenia svojím rozhodnutím potvrdil uloženie povinnosti banke (odporníci) nevykonať výplatu peňažnej sumy v prospech sťažovateľky, pričom postavenie sťažovateľky nekvalifikoval ako postavenie účastníka konania ani ako postavenie zúčastnenej osoby v konaní.

Na základe uvedeného sa sťažovateľka voči napadnutému uzneseniu nemala možnosť procesne brániť a dostala sa tak do postavenia „statistu“ prizerajúceho sa na konanie, v ktorom sa „*de facto*“ rozhodovalo „o nej bez nej“.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého

porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v mediach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (II. ÚS 70/2014).

Pri posúdení postavenia sťažovateľky v konaní ústavný súd naďalej zotrúva na názore už vyjadrenom v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 713/2013, podľa ktorého predbežným opatrením možno podľa § 76 ods. 2 OSP uložiť povinnosť niekomu inému než účastníkovi konania len vtedy, ak to možno od neho spravodlivo žiadať. Túto inú osobu však možno následne považovať za účastníka pre ten úsek konania, v ktorom sa rozhoduje o uložení povinnosti súčinnostného charakteru tejto osobe.

Teda v prípade sťažovateľky sa vzhľadom na už uvedenú podstatu základného práva na súdnu ochranu javí ústavnému súdu za ústavne neudržateľný taký výklad ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich účastníctvo v konaní, ktorým by bola sťažovateľke odopretá možnosť akejkoľvek procesnej obrany (a skrz nej vyjadrenia sa k veci) voči rozhodnutiu všeobecného súdu čo aj len dočasne zasahujúceho do jej práv.

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že neodmysliteľným základom práva na súdnu ochranu je inštitút účastníctva v konaní. Je to práve vstup do postavenia účastníka konania a následne rešpektovanie všetkých ostatných práv odvíjajúcich sa od tohto postavenia, ktorý garantuje každému zákonom ustanoveným postupom možnosť domáhať sa svojich práv pred nezávislým a nestranným súdom.

Na margo samotného postavenia účastníka konania ústavný súd dodáva, že ono samo osebe ešte nezakladá nárok na úspech námietok v spore, avšak je jednak garanciou toho, že sporom dotknutá strana bude aj vypočutá, a tak isto aj garanciou toho, že dotknutá strana bude mať vedomosť o začatí a ukončení sporu, v ktorom sa rozhoduje o jej právach.

K uvedenému ústavný súd ešte poznamenáva, že nie je jeho úlohou perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nimi urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi. Preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, kedy procesný postup priečiaci sa zákonu zároveň vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, kedy určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu, ako postup *contra legem* – protiústavnosť konania nezaloží (I. ÚS 214/2014).

Keďže najvyšší súd sa v sťažovateľkinej veci nepriklonil k ústavne konformnému výkladu jednoduchého práva a ústavný súd považoval postup najvyššieho súdu za natolko závažný, že vyústil do protiústavnosti konania ako celku, bolo pre zabezpečenie ochrany práv sťažovateľky potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na vyslovenie porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy sa ústavný súd ďalej nezaoberal námietkou porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy ani čl. 1 dodatkového protokolu. Ochrana práv garantovaných uvedenými článkami ústavy je zaručená práve prostredníctvom práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ústavy) v tom-ktorom konaní pred súdom alebo orgánom verejnej správy. Keďže sťažovateľke nebol umožnený „*vstup do konania*“, je nesporné, že súd jej v konaní ani len teoreticky nemohol zabezpečiť rovnosť v konaní, možnosť vyjadriť sa k dôkazom, kontradiktórne konanie, ochranu vlastníckeho práva atď.

3. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom.

Pri výpočte trov vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 je 134 € a hodnota režijného paušálu je 8,04 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 284,08 € vrátane režijného paušálu.

Ústavný súd nepriznal sťažovateľke úhradu trov za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 (stanovisko k vyjadreniu najvyššieho súdu), pretože toto stanovisko neobsahovalo žiadne skutočnosti významné pre rozhodnutie ústavného súdu.

Trovy konania je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2015